

відбуваються у домогосподарстві як єдиному секторі економіки та вивчаються економістами на макрорівні, складаються шляхом аналізу великої кількості самостійних домогосподарств.

При всій важливості зазначених рівнів дослідження основи економічної поведінки домогосподарства не можуть бути пояснені тільки за їх допомогою. Проте й на основі поєднання двох видів аналізу не можна отримати цілісну картину про домогосподарство. Дослідження домогосподарства потребує міждисциплінарного підходу, системного аналізу, адже при розгляді домогосподарств потрібно враховувати не тільки економічні, але й політичні, психологічні, соціальні, демографічні чинники, особливості нормативно-правової бази, які неодмінно впливають на прийняття рішень, поведінку й діяльність домашніх господарств.

Проте, сьогодні, незважаючи на існуючі дослідження, домогосподарство залишається найменш вивченим економічним суб'єктом у порівнянні з державою та організацією. Умовно домогосподарство називають «чорним ящиком». Більшість учених виходять з того, що для домогосподарства відомі лише вхідні фактори та вихідні параметри. Процес ведення домогосподарства, прийняття рішень, використання наявних ресурсів, формування зв'язків з іншими суб'єктами залишаються малодослідженими.

При дослідженні домогосподарства необхідно враховувати особливості як вертикальних, так і горизонтальних зв'язків з іншими суб'єктами економічної системи.

Таким чином, домогосподарство є складним, динамічним і значною мірою автономним суб'єктом економічної системи, якому найбільше властиві якості самовдосконалення й самовідтворення. Домогосподарство потребує більш ґрунтовного дослідження, тому що відіграє одну з основних ролей у створенні національного доходу.

О. Ю. Старіков, канд. екон. наук, доц.,
кафедра економіки агропромислових формувань

ДОСВІД АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ БАКАЛАВРСЬКОГО РІВНЯ

У вищій економічній освіті України відбуваються значні зміни — сьогодні важливим стає не обсяг знань майбутнього спеціаліста, а уміння їх успішно використовувати у змінному середовищі. При цьому викладачам доводиться поступово переходити від ро-

лі «передавача» знань до ролі «координатора і наставника» у процесі навчання. За таких умов важливе значення має активізація навчального процесу.

При підготовці фахівців бакалаврського рівня під час викладання дисциплін «Проектний аналіз», «Інфраструктура аграрного ринку» і «Біржова діяльність в АПК» нами запроваджено у навчальний процес різні методи активізації, а саме — ситуаційні методи навчання (кейс-метод, спільне вирішення проблем), інтерактивні методи навчання (дискусії, «мозковий штурм», робота в малих групах), проблемні лекції, рольові ігри, презентації.

Практичний досвід розробки і використання таких методів активізації навчального процесу дозволяє зробити висновки про їх високу ефективність, у першу чергу, для поєднання засвоєння теоретичних знань і вироблення практичних навичок з дисциплін, підвищення мотивації студентів, розвитку творчої і пізнавальної діяльності. Узагальнюючи отриманий досвід, можна зробити наступні висновки:

1. Предмет навчальної дисципліни незначною мірою впливає на вибір методів активізації. До кожної із зазначених дисциплін використовуються всі методи; вибір конкретного з них залежить від змісту окремих тем.

2. Найбільш ефективними є кейс-методи у поєднанні з презентацією результатів. Підсумковий контроль рівня знань з дисциплін «Проектний аналіз» і «Інфраструктура аграрного ринку», а також перевірка рівня знань через півроку після вивчення дисциплін показує, що теми засвоювалися добре, якщо розглядалися виробничі ситуації. Очевидна причина цього в тому, що дані методи поєднують вироблення навичок для вирішення конкретних проблем і пошук та засвоєння теоретичного матеріалу, тобто пов'язують абстрактне мислення і практичне прикладання своїх знань студентами. Рольова гра показала меншу ефективність.

3. Методи активізації навчального процесу роблять навчальний процес цікавішим, підвищують мотивацію до навчання. Досвід факультету економіки АПК показує, що студенти частіше вибирають ті дисципліни, які передбачають широке застосування методів активізації навчального процесу.

4. При використанні ситуаційних і інтерактивних методів навчання усувається однобокий підхід до вирішення проблем, адже на відміну від точних наук, в економіці істина може бути плюралістична, тобто може не бути однозначної відповіді на питання, а може бути кілька відповідей, які можуть змагатися між собою за ступенем істинності. Використання тих методів активізації, які орієнтовані на отримання кількох результатів, та їх подальшу

орієнтацію в рамках проблеми, сприятиме тому, що випускники не будуть розгублюватися, потрапляючи у ситуації, де немає однозначного вирішення практичних проблем на підприємстві чи в організації.

5. Активізація навчального процесу зменшує проблему списування, купівлі готових робіт, виконання робіт на замовлення. Всім відомо, що в даному напрямку утворилася ціла індустрія консалтингового бізнесу.

Отже, досвід використання методів активізації навчального процесу дозволяє підвищити рівень знань, поєднати вивчення теоретичного матеріалу з виробленням практичних навичок, підвищити мотивацію студентів, зробити навчання цікавішим як для студентів, так і для викладача.

*С. В. Степаненко, проректор,
Ф. А. Левченко, проф.,
В. С. Трохименко, старш. викл.,
кафедра інформаційного менеджменту*

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ МЕРЕЖНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Єдиний інформаційний освітній простір Університету — це складна система, що діє на основі мережних інформаційних технологій. Мережні інформаційні технології — це сукупність взаємозв'язаних компонентів, що включають: телекомунікаційні, технічні, програмні, інформаційні і методичні засоби. Корпоративну мережу та мережні технології, які використовуються в навчальному процесі Університету утворюють Головний центр інформаційних систем, Центр дистанційного навчання, комп'ютерні центри і комп'ютерні класи, які забезпечують технічну, мережну та інформаційну платформу і методичну підтримку впровадження і супроводу мережних інформаційних технологій на 1398 комп'ютерах (віртуальні сервери, термінальні сервери, сервери управління робочими станціями, Web-сервери, FTP-сервери, сервери баз даних, сервери електронної пошти, сервери транзакцій та робочі станції) Університету.

Для проведення лекційних, семінарських та практичних занять, самостійної підготовки, тестування та самоконтролю знань студентів і управління в Університеті використовуються сучасні